

2010-09-16

PERSCOMMUNIQUÉ

De strategieën en maatregelen gericht op het saneren van de overheidsfinanciën

(Artikel gepubliceerd in het Economisch Tijdschrift van september 2010)

De financiële crisis en de eruit voortvloeiende economische recessie hebben de gezondheid van de overheidsfinanciën in vrijwel alle ontwikkelde economieën ernstig ondermijnd. De begrotingstekorten en de overheidsschulden zijn fors opgelopen en de budgettaire problemen zullen niet automatisch verdwijnen wanneer de economie zich volledig van de recessie zal hebben hersteld. En daarbovenop zou de budgettaire impact van de vergrijzing van de bevolking de begrotingstekorten kunnen opdrijven en de overheidsschulden nog sneller doen stijgen.

Om de houdbaarheid van de overheidsfinanciën te herstellen, zijn in heel wat landen dan ook zware saneringsinspanningen vereist. Hoewel een snelle en beduidende saneringsinspanning, simultaan uitgevoerd door een grote groep landen, het economisch herstel enigszins zou kunnen afremmen, zou een uitstel van de consolidatie-inspanningen daarentegen het wantrouwen van de economische subjecten kunnen opwekken, aanleiding kunnen geven tot financieringsrisico's en kunnen resulteren in sterk stijgende rentevoeten. Om twijfels over de kredietwaardigheid van landen weg te nemen, is het dan ook raadzaam niet te dralen met de aankondiging van concrete en geloofwaardige saneringsplannen, zelfs indien de maatregelen pas tijdens de komende jaren zullen worden geïmplementeerd. De timing en omvang van de consolidatie-inspanningen hangen dan af van landenspecifieke omstandigheden.

De omvang van de in de meeste landen noodzakelijke saneringsinspanningen maakt dat er inzake de samenstelling van de consolidatieplannen geen beperkingen kunnen worden opgelegd. De voorkeur dient evenwel uit te gaan naar structurele maatregelen die de niet-groeibevordende overheidsuitgaven reduceren of de toename van de vergrijzingsgebonden uitgaven kunnen temperen. Ondanks de reeds hoge verplichte heffingsdruk in tal van landen kunnen extra overheidsontvangsten echter niet worden uitgesloten.

De meeste landen zijn inmiddels gestart met de voorbereiding van de budgettaire exitstrategieën. Zo worden begrotingsdoelstellingen in het vooruitzicht gesteld die een terugkeer zullen inluiden naar gezonde overheidsfinanciën. In sommige landen zijn ondertussen reeds concrete saneringsmaatregelen uitgewerkt. In andere landen daarentegen moeten dergelijke plannen nog concreet vorm krijgen. Ook voor deze laatste groep van landen is een kordaat overheidsoptreden echter dringend vereist, temeer daar het uitstellen van de noodzakelijke saneringsinspanningen grote risico's zou inhouden.